

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ

Мін'юст

вул. Архітектора Городецького, 13, м. Київ, 01001

тел.: (044) 364-23-93, факс: (044) 271-17-83

E-mail: callcentre@minjust.gov.ua, themis@minjust.gov.ua,

Web: <http://www.minjust.gov.ua>,

код згідно з ЄДРПОУ 00015622

Міністерство фінансів України

Щодо проєктів законів України, реєстр. №№ 4101-1,
4101-2, 4101-3 від 01 жовтня 2020 року

Відповідно до листа Віце-прем'єр-міністра України – Міністра цифрової трансформації України Михайла Федорова від 12 листопада 2020 року № 44268/1/1-20 (до звернення Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики від 27 жовтня 2020 року № 04-32/9-2020/194711) Міністерством юстиції України здійснено правову експертизу проєктів законів України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень» (реєстр. № 4101-1 від 01 жовтня 2020 року), поданого народним депутатом України Железняком Я.І.; «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень» (реєстр. № 4101-2 від 01 жовтня 2020 року), поданого народними депутатами України Заблоцьким М.Б. та іншими; «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень» (реєстр. № 4101-3 від 01 жовтня 2020 року), поданого народними депутатами України Гетманцевим Д.О. та іншими, і в межах компетенції повідомляється таке.

З огляду на те, що відповідальним за підготовку проєктів експертних висновків Кабінету Міністрів України до зазначених законопроєктів, ініційованих народними депутатами України, визначено Міністерство фінансів України, вважаємо, що позицію стосовно підтримки чи не підтримки проєкту Закону має висловити саме згаданий державний орган, основним завданням якого є забезпечення формування та реалізації, зокрема єдиної державної податкової політики.

Водночас під час визначення позиції щодо підтримки чи не підтримки зазначених законопроєктів в межах підготовки проєктів експертних висновків Кабінету Міністрів України до проєктів законів Міністерство юстиції України пропонує врахувати зауваження до них, що полягають у такому.

Щодо проекту Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень», реєстр. № 4101-1

1. Проектом Закону пропонується внести зміни до Податкового кодексу України (далі – Кодекс), якими передбачається, зокрема: уточнити деякі положення щодо сплати частини чистого прибутку (доходу) та/або дивідендів на державну/комунальну частку, оподаткування доходів нерезидентів, сплати акцизного податку; не оподатковувати суму коштів, отриманих фізичними особами, фізичними особами – підприємцями, платниками єдиного податку від Фонду розвитку інновацій; уточнити дату виникнення податкових зобов'язань з податку на додану вартість з постачання товарів/послуг; відтермінувати до 01 січня 2021 року положення щодо обліку нерезидентів та їх оподаткування податком на прибуток підприємств.

При цьому пунктом 1 розділу II «Прикінцеві положення» проекту Закону пропонується визначити, що цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, крім змін до абзацу третього підпункту 222.1.2 пункту 222.1 статті 222 Податкового кодексу України, що набирають чинності з 1 січня 2021 року.

Проте, відповідно до підпункту 4.1.9 пункту 4.1 статті 4 Кодексу одним із принципів, на яких ґрунтується податкове законодавство України, є принцип стабільності податкового законодавства України, який полягає в тому, що зміни до будь-яких елементів податків та зборів не можуть вноситися пізніше як за шість місяців до початку нового бюджетного періоду, в якому будуть діяти нові правила та ставки. Податки та збори, їх ставки, а також податкові пільги не можуть змінюватися протягом бюджетного року.

З огляду на викладене, пункт 1 розділу II «Прикінцеві положення» проекту Закону щодо набрання цим Законом чинності потребує доопрацювання.

У зв'язку з чим, посилання в проекті Закону на дати застосування деяких положень, запропонованих проектом Закону змін до Кодексу, потребують також перегляду.

2. Положення підпункту 3 пункту 19 розділу I проекту Закону стосовно доповнення підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу, зокрема, пунктами 60⁶ – 60¹¹ щодо обліку нерезидентів та їх оподаткування податком на прибуток підприємств, слід вирішувати шляхом внесення відповідних змін до підрозділу 4 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу, який регулює особливості справляння податку на прибуток підприємств.

3. Підпунктом 1 пункту 2 розділу II «Прикінцеві положення» проекту Закону пропонується в абзаці першому пункту 9¹⁵ розділу VIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» цифри «90» замінити цифрами «150», у зв'язку з чим буде встановлено, що для окремих платників підлягають списанню за заявою платника та у порядку, визначеному цим Законом,

несплачені станом на 03 червня 2020 року з урахуванням особливостей, визначених цим пунктом, суми недоїмки, нараховані платникам єдиного внеску, зазначеним у пунктах 4 (крім фізичних осіб – підприємців, які обрали спрощену систему оподаткування) та 5 частини першої статті 4 цього Закону, за період з 01 січня 2017 року до 03 червня 2020 року, а також штрафи та пеня, нараховані на ці суми недоїмки, у разі якщо такими платниками не отримано дохід (прибуток) від їх діяльності, що підлягає обкладенню податком на доходи фізичних осіб, та за умови подання протягом 150 календарних днів з 03 червня 2020 року.

Проте запропоноване проєктом Закону положення потребує перегляду, оскільки період у 150 днів з 03 червня 2020 року сплинув.

4. До підпунктів 2, 3 пункту 2 розділу II «Прикінцеві положення» проєкту Закону, яким пропонується внести зміни до законів України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2018 році», «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві», слід зазначити таке.

У випадку, коли доцільно внести зміни до закону про внесення змін, то у такому разі зміни вносяться тільки до його другого розділу, який стосується набрання чинності або порядку введення в дію закону, якщо необхідно змінити термін введення закону в дію або інше положення, що стосується порядку введення його в дію. В інших випадках: зміни вносяться до закону, а не до закону про внесення змін до нього.

Щодо проєкту Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень», реєстр. № 4101-2

1. Підпунктом 2 пункту 18 розділу I проєкту Закону пропонується пункт 226.8 статі 226 Кодексу доповнити новими абзацами, якими передбачається, що кожна марка акцизного податку на рідини, що використовуються в електронних сигаретах, повинна мати окремий номер та позначення про квартал і рік випуску марки.

Виробники та імпортери рідин, що використовуються в електронних сигаретах, ведуть облік та звітують про використання марок акцизного податку за видами марок (РІ – «рідина імпортна», РВ – «рідина вітчизняна») у кількісному виразі.

Проте пункт 226.8 статі 226 Кодексу вже доповнено зазначеними нормами згідно з абзацами п'ятим – сьомим підпункту 4 пункту 126 розділу I Закону № 466-IX від 16 січня 2020 року «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві», які відповідно до пункту 1 розділу II «Прикінцеві положення» цього Закону, набирають чинності з 1 січня 2021 року.

2. Положення підпункту 5 пункту 34 розділу I проєкту Закону щодо доповнення підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу, зокрема, пунктами 60⁶ – 60¹¹ щодо обліку нерезидентів та їх оподаткування податком на прибуток підприємств, слід вирішувати шляхом внесення відповідних змін до підрозділу 4 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу, який регулює особливості справляння податку на прибуток підприємств.

3. Проєктом Закону пропонується внести низку змін до Кодексу, якими передбачається, зокрема: змінити ставки акцизного, екологічного податків, рентної плати; запровадити механізм зменшення податкових зобов'язань з екологічного податку; уточнити строки початку дії деяких податкових норм; врегулювати особливості оподаткування учасників процедури погашення заборгованості на ринку електричної енергії України.

При цьому пунктом 1 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» проєкту Закону пропонується визначити, що цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, крім:

1) змін до підпункту 215.3.1 пункту 215.3 статті 215 Податкового кодексу України щодо ставок акцизного податку на алкогольні напої, що підлягають маркуванню марками акцизного податку, що набирають чинності з першого числа третього місяця з дня набрання чинності цим Законом;

2) зміни до абзацу третього підпункту 222.1.2 пункту 222.1 статті 222 Податкового кодексу України, що набирає чинності з 1 січня 2021 року;

3) змін до статті 140, підпункту 215.3.10 пункту 215.3 статті 215, пункту 226.8 статті 226, пунктів 243.1 - 243.4 статті 243, пунктів 245.1, 245.2, 245.5 та 245.6 статті 245, пунктів 246.1 і 246.2 статті 246, пункту 247.1 статті 247, пункту 248.1 статті 248, пункту 253.5 статті 253, пункту 254.4 статті 254, пункту 255.5 та 255.8 статті 255, пункту 256.3 статті 256, підпункту 267.2.1 пункту 267.2 статті 267 Податкового кодексу України, змін до Закону України «Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування», які набирають чинності з 1 січня 2021 року;

4) змін до підпунктів 14.1-28-2, 14.1.81, 14.1.138-1 пункту 14.1 статті 14, підпункту 249.9 статті 249 Податкового кодексу України, які набирають чинності з 1 січня 2022 року.

Пунктом 2 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» проєкту Закону передбачається, що зміни до підпункту 14.1.191 пункту 14.1 статті 14, пункту 189.9 статті 189 Податкового кодексу України застосовуються з першого числа податкового (звітного) періоду місяця, в якому набрав чинності цей Закон.

Проте одним із принципів, на яких ґрунтується податкове законодавство України, є принцип стабільності податкового законодавства України, який полягає в тому, що зміни до будь-яких елементів податків та зборів не можуть вноситися пізніше як за шість місяців до початку нового бюджетного періоду, в якому будуть діяти нові правила та ставки. Податки та збори, їх ставки, а також

податкові пільги не можуть змінюватися протягом бюджетного року (підпункт 4.1.9 пункту 4.1 статті 4 Кодексу).

З огляду на викладене, положення проекту Закону щодо набрання цим Законом чинності потребує доопрацювання.

У зв'язку з чим, посилання в проекті Закону на дати застосування деяких положень, запропонованих проектом Закону змін до Кодексу, також потребують перегляду.

Разом з тим зазначаємо, що відповідно до пункту 4 розділу XIX «Прикінцеві положення» Кодексу передбачено Кабінету Міністрів України щороку до 01 червня у разі необхідності вносити до Верховної Ради України проект закону про внесення змін до цього Кодексу щодо ставок оподаткування, визначених в абсолютних значеннях, з урахуванням індексів споживчих цін, індексів цін виробників промислової продукції з акцизного податку, екологічного податку, рентної плати.

4. Підпунктами 1 – 5, 9 пункту 4 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» проекту Закону пропонується внести зміни до законів України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів та пального», «Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування», «Про банки і банківську діяльність», «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування», «Про ринок електричної енергії», «Про внесення змін до Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» щодо усунення дискримінації за колом платників».

Проте будь-які питання щодо оподаткування регулюються Кодексом і не можуть встановлюватися або змінюватися іншими законами України, крім законів, що містять виключно положення щодо внесення змін до цього Кодексу та/або положення, які встановлюють відповідальність за порушення норм податкового законодавства (пункт 7.3 статті 7 Кодексу).

4. Підпунктом 4 пункту 4 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» проекту Закону пропонується в абзаці першому пункту 9¹⁵ розділу VIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» цифри «90» замінити цифрами «150», у зв'язку з чим буде встановлено, що для окремих платників підлягають списанню за заявою платника та у порядку, визначеному цим Законом, несплачені станом на 03 червня 2020 року з урахуванням особливостей, визначених цим пунктом, суми недоїмки, нараховані платникам єдиного внеску, зазначеним у пунктах 4 (крім фізичних осіб – підприємців, які обрали спрощену систему оподаткування) та 5 частини першої статті 4 цього Закону, за період з 01 січня 2017 року до 03 червня 2020 року, а також штрафи та пеня, нараховані на ці суми недоїмки, у разі якщо такими платниками не отримано дохід (прибуток) від їх діяльності, що підлягає обкладенню податком на доходи

фізичних осіб, та за умови подання протягом 150 календарних днів з 03 червня 2020 року.

Проте запропоноване проектом Закону положення потребує перегляду, оскільки період у 150 днів з 03 червня 2020 року сплинув.

5. До підпунктів 6 – 9 пункту 4 розділу II «Прикінцеві положення» проекту Закону, яким пропонується внести зміни до законів України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2018 році», «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо запровадження єдиного рахунку для сплати податків і зборів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування», «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві», «Про внесення змін до Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» щодо усунення дискримінації за колом платників» слід зазначити таке.

У випадку, коли доцільно внести зміни до закону про внесення змін, то у такому разі зміни вносяться тільки до його другого розділу, який стосується набрання чинності або порядку введення в дію закону, якщо необхідно змінити термін введення закону в дію або інше положення, що стосується порядку введення його в дію. В інших випадках: зміни вносяться до закону, а не до закону про внесення змін до нього.

6. Щодо терміну «спеціальні ліцензійні митні склади», «митний ліцензійних склад» у відповідному відмінку, які вживаються у проекті Закону, слід зазначити, що на сьогоднішній день такі поняття відсутні у Митному кодексі України. Натомість, загальні положення щодо відкриття та експлуатації митного складу регулюються главою 61 цього Кодексу.

Щодо проекту Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень», реєстр. № 4101-3

1. Підпунктом 3 пункту 34 розділу I проекту Закону пропонується підрозділ 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу доповнити пунктом 2⁴, абзацом дев'ятим якого передбачається, що з дня винесення контролюючим органом рішення про списання податкового боргу на підставі наданої контролюючими органами інформації підлягають закінченню відкриті державною виконавчою службою виконавчі провадження та припиняються заходи примусового виконання рішень щодо стягнення податкового боргу платникам податків, яким здійснюється списання сум податкового боргу відповідно до цього пункту в порядку, визначеному Законом України «Про виконавче провадження».

Водночас відповідно до частини першої статті 5 Закону України «Про виконавче провадження» примусове виконання рішень покладається на органи

державної виконавчої служби (державних виконавців) та у передбачених цим Законом випадках на приватних виконавців.

З огляду на це, вважаємо за доцільне в запропонованій підпунктом 3 пункту 34 розділу I проекту Закону редакції абзацу дев'ятого пункту 24 підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу слова «державною виконавчою службою» замінити словами «органами державної виконавчої служби».

2. Проектом Закону пропонується внести низку змін до Кодексу, зокрема щодо: неоподатковування податком на доходи фізичних осіб, єдиним податком суми коштів, отриманих на безповоротній основі від Фонду розвитку інновацій; ставок акцизного, екологічного податків, рентної плати; об'єкта оподаткування транспортним податком.

При цьому пунктом 1 розділу II «Прикінцеві положення» проекту Закону пропонується визначити, що цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, крім:

1) зміни до підпункту 14.1.191 пункту 14.1 статті 14, пункту 189.9 статті 189 Податкового кодексу України, що набирає чинності з першого числа місяця, наступного за місяцем опублікування цього Закону;

2) зміни до абзацу третього підпункту 222.1.2 пункту 222.1 статті 222 Податкового кодексу України, що набирає чинності з 1 січня 2021 року;

3) змін до підпункту 215.3.1 пункту 215.3 статті 215 Податкового кодексу України щодо, що набирають чинності з 1 липня 2020 року;

4) змін до підпункту 20.1.5 пункту 20.1 статті 20, пункту 73.4 статті 73 Податкового кодексу України, що набирають чинності з 1 липня 2020 року;

5) зміни до підпунктів «є» та «ж» підпункту 262.2.2 пункту 262.2 статті 262 та абзацу третього підпункту 266.4.3 пункту 264.4 статті 264 Податкового кодексу України, що набирає чинності з 1 липня 2021 року;

6) пунктів 243.1—243.4 статті 243, пунктів 245.1, 245.2 статті 245, пунктів 246.1 і 246.2 статті 246, пункту 247.1 статті 247, пункту 248.1 статті 248, пункту 253.5 статті 253, пункту 254.4 статті 254, пункту 255.5 та 255.8 статті 255, пункту 256.3 статті 256, підпункту 267.2.1 пункту 267.2 статті 267 Податкового кодексу України, що набирають чинності з 1 липня 2021 року;

7) змін до Закону України «Про радіочастотний ресурс України», що набирають чинності з 1 січня 2021 року.

8) зміни до статті 62 Закону України «Про банки і банківську діяльність», що набирає чинності з 1 липня 2021 року;

9) змін до Закону України «Закон України «Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування», що набирають чинності з 1 липня 2021 року.

Проте одним із принципів, на яких ґрунтується податкове законодавство України, є принцип стабільності податкового законодавства України, який полягає в тому, що зміни до будь-яких елементів податків та зборів не можуть вноситися пізніше як за шість місяців до початку нового бюджетного періоду, в

якому будуть діяти нові правила та ставки. Податки та збори, їх ставки, а також податкові пільги не можуть змінюватися протягом бюджетного року (підпункт 4.1.9 пункту 4.1 статті 4 Кодексу).

З огляду на викладене, положення пункту 1 розділу II «Прикінцеві положення» проєкту Закону щодо набрання цим Законом чинності потребує доопрацювання.

У зв'язку з чим, посилення в проєкті Закону на дати застосування деяких положень, запропонованих проєктом Закону змін до Кодексу, також потребують перегляду.

Разом з тим зазначаємо, що відповідно до пункту 4 розділу XIX «Прикінцеві положення» Кодексу передбачено Кабінету Міністрів України щороку до 01 червня у разі необхідності вносити до Верховної Ради України проєкт закону про внесення змін до цього Кодексу щодо ставок оподаткування, визначених в абсолютних значеннях, з урахуванням індексів споживчих цін, індексів цін виробників промислової продукції з акцизного податку, екологічного податку, рентної плати.

3. Підпунктами 1, 2, 6 – 10 пункту 2 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» проєкту Закону пропонується внести зміни до законів України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів та пального», «Про банки і банківську діяльність», «Про внесення змін до Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» щодо усунення дискримінації за колом платників», «Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування», «Про радіочастотний ресурс України», «Про виконавче провадження», «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування».

Проте будь-які питання щодо оподаткування регулюються Кодексом і не можуть встановлюватися або змінюватися іншими законами України, крім законів, що містять виключно положення щодо внесення змін до цього Кодексу та/або положення, які встановлюють відповідальність за порушення норм податкового законодавства (пункт 7.3 статті 7 Кодексу).

4. До підпунктів 3 – 5 пункту 2 розділу II «Прикінцеві положення» проєкту Закону, яким пропонується внести зміни до законів України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2018 році», «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо запровадження єдиного рахунку для сплати податків і зборів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування», «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві» слід зазначити таке.

У випадку, коли доцільно внести зміни до закону про внесення змін, то у такому разі зміни вносяться тільки до його другого розділу, який стосується

набрання чинності або порядку введення в дію закону, якщо необхідно змінити термін введення закону в дію або інше положення, що стосується порядку введення його в дію. В інших випадках: зміни вносяться до закону, а не до закону про внесення змін до нього.

5. Підпунктом 9 пункту 2 розділу II проєкту Закону пропонується внести зміни до Закону України «Про виконавче провадження» (далі – Закон), а саме:

1) доповнити частину першу статті 39 Закону новою підставою для закінчення виконавчого провадження (списання згідно з пунктом 2⁴ підрозділу 10 розділу XX Податкового кодексу України сум податкового боргу (у тому числі штрафних санкцій та пені);

2) доповнити розділ XIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону новим пунктом 1³ такого змісту:

«1³. Підлягають закінченню виконавчі провадження, відкриті згідно з пунктом 87.11 статті 87 Податкового кодексу України, та припиняються заходи примусового виконання рішень щодо стягнення податкового боргу (у тому числі штрафних санкцій та пені) платникам податків, яким здійснюється списання податкового боргу відповідно до пункту 2⁴ підрозділу 10 розділу XX Податкового кодексу України. У такому разі виконавчий збір не стягується з частини суми, що відповідає списаній сумі податкового боргу, а відповідні постанови – підлягають закриттю.»

Враховуючи, що проєктом Закону доповнюється частина перша статті 39 Закону положенням щодо закінчення виконавчого провадження у разі списання згідно з пунктом 24 підрозділу 10 розділу XX Податкового кодексу України сум податкового боргу (у тому числі штрафних санкцій та пені), вважаємо недоцільними зміни до розділу XIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону аналогічними нормами.

Крім того, пунктом 1³, яким відповідно до проєкту Закону пропонується доповнити розділ XIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону, передбачається, що у разі настання випадку визначеного цим пунктом виконавчий збір не стягується з частини суми, що відповідає списаній сумі податкового боргу, а відповідні постанови – підлягають закриттю.

У зв'язку з цим повідомляємо, що порядок стягнення виконавчого збору та випадки, у разі настанні яких виконавчий збір не стягується, визначені статтею 27 Закону.

Враховуючи викладене, підпункт 9 пункту 2 розділу II проєкту Закону підлягає доопрацюванню.

Крім того, зазначені проєкти законів потребують доопрацювання з урахуванням вимог нормопроектувальної техніки.

Заступник Міністра

Олександр БАНЧУК